

Lausunto asiassa E 109/2025 Valtioneuvoston selvitys: E-kirje: Eurooppalainen demokratiakilpi ja EU:n kansalaisyhteiskuntastrategia

Valtioneuvoston kanslian EU-asioiden osasto osallistui tiivistä eurooppalaista demokratiakilpeä ja EU:n kansalaisyhteiskuntastrategiaa koskevan E-selvityksen laadintaan. Valtioneuvoston kanslian EU-asioiden osasto yhtyy E-selvityksessä 109/2025 vp muodostettuun kantaan ja esittää arvionaan, että tiedonantojen toimet ovat linjassa myös mm. hallitusohjelman tahtotilan kanssa, jossa Suomi nähdään vahvana demokratiana, jossa yhteiskunnan perustana on osallistuminen ja vaikutusmahdollisuudet.

Tiedonannoilla eurooppalaisesta demokratiakilvestä ja EU:n kansalaisyhteiskuntastrategiasta pannaan täytäntöön komission puheenjohtaja von der Leyenin vuoden 2024 poliittisissa suuntaviivoissa ilmaiseman tahtotilan ja toimia tulevalle komissiolle. Poliittisissa suuntaviivoissaan von der Leyen totesi unionin tulevaisuuden murtuneessa maailmassa olevan kiinni siitä, että unionilla on vahva demokratia ja siitä, että unioni puolustaa vapauden ja oikeudet takaavia arvojaan. Von der Leyenin toinen komissio onkin ensimmäisen toimintavuotensa aikana antanut useita tiedonantoja ja edistänyt turvallisuutta kokonaisvaltaisesti mm. varautumisunionistrategian (kts. E 34/2025 vp), sisäisen turvallisuuden strategian (kts. E 39/2025 vp) ja Euroopan puolustuksen tulevaisuudesta valkoisen kirjan (kts. E 33/2025 vp) kautta. Demokratiakilpeä koskevalla tiedonannolla täydennettiin unionitason turvallisuusvisiota demokratian häiriönsietokyvyn edistämisen näkökulmasta. Kansalaisyhteiskuntastrategiassa puolestaan nostetaan esille kansalaisyhteiskunnan rooli demokratian rakentajana.

Von der Leyenin toisen komission ajattelussa demokratia, turvallisuus ja elinvoima on nähty toisiaan kiinteästi tukevinä ja toisiaan edistävinä tukielementteinä. Komissio on mm. sisäisen turvallisuuden strategiassa todennut, että turvallisuus on se kivijalka, jolle kaikki vapaudet rakentuvat ja että demokratia, oikeusvaltioperiaate, perusoikeudet, eurooppalaisten hyvinvointi, kilpailukyky ja menestys pohjautuvat unionin kykyyn taata turvallisuus. Eurooppalaista demokratian kilpeä koskevassa tiedonannossa tämä sama ajatus toisintuu: ”demokratia on Euroopan unionin kulmakivi ja avain rauhan, turvallisuuden, taloudellisen hyvinvoinnin, kilpailukyvyn ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden luomiseen.”

Myös pääministeri Orpon hallitusohjelmassa turvallisuus, demokratia ja elinvoima ovat keskeisiä elementtejä. Hallitus on mm. asettanut tavoitteekseen rakentaa toimivaa, turvallista ja oikeudenmukaista yhteiskuntaa, jossa kansalaisten mahdollisuudet menestykseen ja hyvinvointiin turvataan ylisukupolisesti. Hallituksen toiminnan

periaatteena on se, että Suomi on vahva demokratia, jossa kansalaisten yleinen luottamus julkisiin instituutioihin on korkealla. Niin ikään kansalaisten luottamuksen ylläpitämisen eteen tehdään töitä vakaasti ja pitkäjänteisesti. Demokraattisen yhteiskunnan perustana ovat osallistuminen ja vaikutusmahdollisuudet. Hallitusohjelman mukaisesti suomalainen tulevaisuus rakentuu avoimen, ratkaisukeskeisen keskustelun ja vastuullisen julkisen vallan käytön kautta. Näiltä osin voisi arvioida, että eurooppalaista demokratian kilpeä ja EU:n kansalaisyhteiskuntastrategiaa käsittelevät tiedonannot ovat linjassa hallitusohjelmassa ilmaistun tahtotilan kanssa.